

Het PPINK-programma

PPINK is de beroepsvereniging van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang, opgericht door vakgenoten in 2017. PPINK wil de beroepsinhoudelijke positie van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang versterken en het aanzien en de waardering voor het vak vergroten. Daarnaast willen we een belangrijke gesprekspartner zijn op het gebied van beroepseducatie, beroepshouding en beroepsethiek; in gesprekken met onze leden én als beroepsvereniging met de politiek en andere beleidsmakers.

INHOUD

Inleiding	3
HET VAK	4
Vakinhoud	4
Handelingsvrijheid	4
Erkenning, waardering en trots	4
Pedagogisch Professional van het Jaar	4
KINDEROPVANG VOOR IEDEREEN	5
Basisvoorziening	5
Voor- en vroegschoolse educatie	5
Gastouderopvang	5
Integraal Kindcentrum	5
OPLEIDINGEN	6
Beroepsopleiding	6
Stages	6
Nieuwe eisen	6
SCHOLING	7
Permanente educatie	7
Financiering van scholing	7
KWALITEIT EN ETHIEK	8
Personenregister	8
Beroepsregister	8
Beroepscompetentieprofielen	8
Beroepscode	8
Tuchtrecht	8
Professionele genegenheid	9
Vertrouwenspersonen	9
Wet IKK	9
MANNEN	10
Mannen in de kinderopvang	10
FUNCTIEDIFFERENTIATIE	11
Samen op de werkvloer	11
Pedagogisch coach/beleidsmedewerker	11
BSO	11
PPINK ADRESGEGEVENS	12

INLEIDING

PPINK is de beroepsvereniging van pedagogisch professionals in de kinderopvang. De vereniging is opgericht op 20 juni 2017 en ging 'live' op 21 september van dat jaar, op de Dag van de Leidster.

De kinderopvang is een dynamische branche die zich razendsnel ontwikkelt. Dat gaat met pieken en dalen: afhankelijk van het politieke klimaat is de sector in de afgelopen tien jaar soms gestimuleerd om te groeien en soms juist afgeremd. Op dit moment groeit het aantal kinderen weer dat naar de kinderopvang gaat. Tegelijkertijd verblijven ze daar voor kortere tijd. Dat heeft allerlei effecten op de werkgelegenheid. Ook neemt de overheid tal van kwaliteitsmaatregelen om de opvang naar een hoger plan te trekken en werken kinderopvang en onderwijs steeds meer samen. Dat alles betekent dat politiek, overheid, werkgevers, vakbonden en ouders veel praten en besluiten nemen over het hoe en wat in de kinderopvangbranche. Tot vorig jaar ontbrak in dat gezelschap één belangrijke partij: de beroepskrachten zelf.

PPINK voorziet in die lacune. Met het volwassen worden van de branche werd het hoog tijd dat de beroepsgroep zich organiseert, zodat professionals in de kinderopvang kunnen meepraten over inhoudelijke thema's die te maken hebben met de ontwikkeling van hun beroep: over opleiden, de inhoud van het werk, beroepshouding en ethische vraagstukken. Maar ook om onderling ervaringen uit te wisselen over hun vak. En om de trots op hun vak uit te dragen. Want pedagogisch medewerkers zijn nog te bescheiden over het belang van hun werk. Het woord 'opvang' is misleidend. Kinderopvang gaat niet over spelen met kinderen totdat de ouders weer terugkomen van hun werk. Kinderopvang gaat over het mede-opvoeden van kinderen in hun meest bevattelijke en kwetsbare ontwikkelingsperiode, terwijl de wereld om de kinderen heen steeds snellere veranderingen doormaakt. Pedagogisch medewerkers leveren een belangrijke bijdrage aan de burger van de toekomst.

PPINK is de stem van de pedagogisch professionals. Een stem die het verdient om gehoord te worden, want de beroepsgroep is meer dan 70.000 medewerkers groot. Maar wat roept die stem dan? Dit PPINK-programma geeft daar in kernachtige bewoordingen inzicht in: wat signaleren we en wat vinden we ervan? Het programma is daarmee een leidraad voor ons dagelijkse werk. Het geeft richting aan ons overleg met gesprekspartners. En binnen de vereniging helpt het om in gesprek met leden tot verdere aanscherping en uitwerking te komen.

Het PPINK-programma zal regelmatig worden bijgesteld. Omdat doelen behaald zijn, nieuwe vraagstukken opdoemen, prioriteiten of opvattingen wijzigen of vanwege ontwikkelingen in de branche. Zoals gezegd: de kinderopvang is dynamisch. Het PPINK-programma spitst zich toe op die items die actueel in discussie zijn of die dat ons inziens zouden moeten zijn. We nodigen onze leden en onze gesprekspartners uit om kennis te nemen van dit programma en samen te werken aan de voortdurende verbetering van de branche, in het voordeel van kinderen, medewerkers, ouders en maatschappij.

Vakinhoud

De pedagogisch professional dient goed geïnformeerd te zijn over nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld de taaleis, het mentoraat en de hbo-coach) die van invloed zijn op de inhoud en kwaliteit van het vak en te weten wat dit betekent voor haar/zijn vakuitoefening. De beroepsgroep moet wezenlijke invloed hebben op beleidsvoornemens.

PPINK informeert haar leden via dossiers, nieuwsbrieven, bijeenkomsten en discussiegroepen over relevante beleidsontwikkelingen en nieuwe thema's. PPINK betreft leden via polls en werkgroepen bij beleidsvorming.

Handelingsvrijheid

Kinderopvang is gericht op het welbevinden en het mede-opvoeden van kinderen. Dat begint met voortdurende aandacht voor de kinderen die aan onze zorg zijn toevertrouwd. Aandacht is een kwestie van 'doen' in plaats van 'documenteren'. Nu dreigt de aandacht voor het kind ondergesneeuwd te raken door de veelheid van voorschriften en administratieve rompslomp. PPINK pleit voor herstel van de professionele autonomie van de pedagogisch professional.

Erkenning, waardering en trots

De pedagogisch medewerker is mede-opvoeder van kinderen in hun meest vormende periode. Het vraagt vaardigheid, verstand en betrokkenheid om jonge mensen een goede basis mee te geven waardoor ze zich sociaal-emotioneel in geborgenheid kunnen ontwikkelen tot burgers van de toekomst. Het vak van pedagogisch medewerker verdient meer maatschappelijke waardering en erkenning.

PPINK stimuleert de trots op het eigen beroep en bevordert de waardering en erkenning voor het werk van pedagogisch medewerkers bij ouders, werkgevers, scholen en overheid.

Pedagogisch Professional van het Jaar

Pedagogisch medewerkers zijn over het algemeen erg bescheiden over hun professionaliteit en het belang van hun werk als mede-opvoeder. Mede door die bescheidenheid is ook de maatschappelijke waardering beperkt.

PPINK wil de trots op het beroep en de waardering voor het vak vergroten door de jaarlijkse verkiezing van de pedagogisch professional. De verkiezing geschiedt in samenwerking met het vakblad Kinderopvang en onder leiding van een deskundige en gekwalificeerde jury.

KINDEROPVANG VOOR IEDEREEN

Toegankelijk voor iedereen

PPINK pleit voor een kanteling in het denken over kinderopvang. Kinderopvang moet een recht zijn voor elk kind in Nederland. Onze maatschappij moet alle kinderen kansen bieden vanaf hun geboorte. Meedoen moet niet afhankelijk zijn van afkomst, maatschappelijke status of financiële armslag van de ouders. Dat vergt dat er continuïteit is in de financiering van kinderopvang.

PPINK bepleit bij overheid en politiek de positionering van kinderopvang als een recht voor elk kind. Dat recht vergt continuïteit in de financiering van overheidswege.

Voor- en vroegschoolse educatie

Ieder kind is het waard om in te investeren. VVE biedt extra ondersteuning in de ontwikkeling van kinderen die sociaal-maatschappelijk een verhoogde kans hebben om een achterstand op te lopen. De toegang tot VVE mag niet belemmerd worden. In de VVE werken pedagogisch en didactisch gespecialiseerde krachten. De stimulansen die kinderen in de VVE ontvangen, moeten geborgd worden in een doorgaande lijn naar de kinderopvang.

PPINK bepleit bij overheid en politiek de positionering van VVE als basisvoorziening. VVE is een onderdeel van de kinderopvang.

Gastouderopvang

Het is aan ouders of zij kiezen voor kinderopvang of gastouderopvang. Gastouderopvang kan enkel tot de basisvoorziening behoren als gastouders aan dezelfde kwaliteitseisen en opleidingsniveaus moeten voldoen als pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

Voor PPINK is het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen leidend voor het aanbod aan kinderopvang en gastouderopvang. PPINK wil bevorderen dat aan beide vormen dezelfde hoge eisen worden gesteld.

Integraal kindcentrum

Nauwe samenwerking tussen kinderopvang en basisschool bevordert de pedagogische en didactische doorgaande lijn en dat is goed voor kinderen. Door de samenwerking van pedagogisch medewerkers en leerkrachten en het benutten van elkaars expertise ontstaat de mogelijkheid van een op het kind toegesneden begeleiding van spelenderwijs ontwikkelen en ontplooiën naar onderwijs. Voor pedagogisch medewerkers ontstaan binnen een IKC bovendien kansen op grotere arbeidscontracten en doorgroeimogelijkheden, wat de werving vergemakkelijkt.

PPINK is warm voorstander van IKC's. PPINK bewaakt de eigenstandige rol van de kinderopvang en de pedagogisch medewerkers in de IKC's.

Beroepsopleiding

Wie beroepsmatig betrokken is bij de opvoeding van kinderen, dient een daartoe adequate beroepsopleiding te hebben gevolgd. De beroepsopleiding dient te voldoen aan de daaraan gestelde wettelijke eisen en aan de behoeften die door de sector worden geformuleerd. De kwalificatiestructuur in mbo en hbo mag ruimte geven aan specialisaties waar die door de sector nuttig en nodig worden bevonden. De beroepsopleidingen moeten echter te allen tijde zijn gebaseerd op de beroepscompetentieprofielen van de sector en niet zijn ingegeven door marketing- en concurrentieoverwegingen van de opleidingen. Stages vormen een bepalend deel van de opleiding en dienen voldoende divers te zijn. De beroepsopleiding moet startbekwame medewerkers opleveren.

PPINK treedt in voortdurend overleg met opleiders om een zo goed mogelijke aansluiting tussen beroepsopleiding en bedrijfsleven te bevorderen. PPINK ambieert landelijke en regionale zetels in het cluster zorg en welzijn van het SBB, en wil een geaccepteerde gesprekspartner zijn bij hbo- en wo-opleidingen pedagogiek.

Stages

Stages vormen een onvervreemdbaar onderdeel van een beroepsopleiding in de kinderopvang. Zonder stages te hebben doorlopen, kan iemand geen functie vervullen als pedagogisch medewerker. Stages kunnen ruimte bieden aan een zekere specialisatie tijdens de opleiding, bijvoorbeeld voor de babygroep of top-bso. Een student kan niet afstuderen als niet alle gevolgde stages met een voldoende zijn beoordeeld door de stagebegeleider op de werkplek. Werkgevers moeten voldoende tijd en ondersteuning bieden aan stagebegeleiders zodat ze hun werk effectief en kwalitatief kunnen verrichten.

PPINK formuleert ten behoeve van het overleg tussen sociale partners de randvoorwaarden die in de cao aan stages moeten worden gesteld.

Nieuwe eisen

Het beroepsonderwijs ijlt na wanneer de overheid nieuwe eisen stelt aan pedagogisch medewerkers, zoals de babyopleiding of de 3F-taaltoets. Dit betekent dat nieuwe instromers tot vier jaar na de invoering van een nieuwe eis niet startbekwaam afstuderen.

PPINK bepleit bij SBB en het MBO flexibiliteit in lopende onderwijsprogramma's opdat studenten altijd startbekwaam afstuderen. Waar nodig dient het ministerie van OCW te voorzien in tijdelijke extra financiering.

Permanente educatie

Pedagogisch medewerkers dienen zich voortdurend professioneel te blijven ontwikkelen, hun vakbekwaamheid te onderhouden en te vernieuwen. De maatschappij ontwikkelt zich doorlopend en dat stelt steeds nieuwe eisen aan de opvoeding en vorming van onze kinderen. Door permanente educatie stellen we veilig dat pedagogisch medewerkers aan die vragen kunnen voldoen. Wie zich niet in voldoende mate schoolt, kan niet meer in de kinderopvang werkzaam zijn.

PPINK propageert in de beroepsgroep de noodzaak tot voortdurende scholing. PPINK verlaagt de drempel voor scholing door bij aanbieders kortingen voor leden te bedingen. Dit kan met name bevorderlijk zijn voor de scholingsdeelname door eenpitters.

Financiering van scholing

Scholing is een verantwoordelijkheid van de individuele werknemer en de individuele werkgever, maar ook van de sector als geheel. Dit vergt dat op cao-niveau afdoende afspraken worden gemaakt over scholing (zowel op initiatief van de werkgever als op initiatief van de werknemer) en over financiering daarvan en toedeling van tijd daarvoor. Werkgevers dienen voldoende te investeren in scholing van hun medewerkers, hetzij op bedrijfsniveau hetzij op sectorniveau. De omvang en financiële armslag van een werkgever mag geen alibi zijn om niet in scholing te investeren.

PPINK formuleert ten behoeve van het overleg tussen sociale partners de eisen en ambities die zij als beroepsvereniging op het gebied van scholing stelt aan de sector. PPINK bevordert de transparantie van de opleidingsmarkt door te pleiten voor een eenduidig beoordelings-/certificeringssysteem en door invoering van een klantbeoordelingssysteem.

KWALITEIT EN ETHIEK

Personenregister

Het personenregister is een ambtelijk middel om de veiligheid van kinderen te bevorderen. Wie in het personenregister staat is onderworpen aan continue screening. Wie niet in het register staat is niet bevoegd om in de kinderopvang te werken. Feitelijk garandeert het personenregister alleen dat werknemers in de kinderopvang niet bekend zijn bij Justitie. PPINK is voorstander van elke maatregel die kinderen meer veiligheid biedt. Maar werkelijke veiligheid kan alleen worden geboden door ogen en oren open te houden en verdachte zaken bespreekbaar te maken. De sector en de opleidingen zijn erbij gebaat dat studenten kinderopvang vanaf de aanvang van hun studie in het personenregister staan ingeschreven.

Beroepsregister

De vakbekwaamheid van pedagogisch medewerkers moet objectief kunnen worden vastgesteld. Dit vergt dat zij inzichtelijk maken hoe zij investeren in hun eigen kennis en kunde en dat zij daarop toetsbaar zijn. Kennis en kunde (door opleiding, scholing, erkenning van verworven competenties) moet worden vastgelegd in een beroepsregister. De basis voor het beroepsregister wordt gevormd door het Personenregister, beroepscompetentieprofielen en een beroepscode. Het beroepsregister is gebaat bij een breed draagvlak in de sector, maar kan enkel worden beheerd door de beroepsgroep zelf. Alleen wie is ingeschreven in het beroepsregister, kan werkzaam zijn in de sector.

PPINK bevordert in samenspraak met partijen in de kinderopvangsector de vorming van een beroepsregister. PPINK beheert dit register.

Beroepscompetentieprofielen

De beroepscompetentieprofielen staan in de cao Kinderopvang benoemd en zijn sinds 2016 niet meer vernieuwd. Het is hoog tijd deze opnieuw tegen het licht te houden. De branche ontwikkelt zich razendsnel en dat vraagt voortdurende actualisering van de competenties. Het is een verantwoordelijkheid van brancheorganisaties, vakbonden en beroepsorganisatie om sturing te geven aan dit proces en daarmee het onderwijsveld en de scholingsinstituten kaders te verschaffen voor de opleiding en bijscholing van pedagogisch medewerkers.

PPINK gaat het gesprek aan met brancheverenigingen en vakbonden over de wenselijke inhoud van beroepscompetentieprofielen en betreft de inbreng en ervaringen van leden daarbij. PPINK bepleit een platform voor voortdurende actualisering.

Beroepscode

De kwaliteit en professionaliteit van een pedagogisch medewerker blijken niet alleen uit adequate en actuele kennis en kunde, maar ook uit de beroepshouding. Deze wordt beschreven in de beroepscode. Iedere pedagogische medewerker dient zich aan de beroepscode te houden. Wie de code overtreedt, hoort niet thuis in de branche.

PPINK bevordert de kwaliteit van pedagogisch medewerkers door te investeren in het opstellen en regelmatig actualiseren van een beroepscode die specifiek op pedagogisch medewerkers is toegesneden. PPINK bevordert het begrip en de toepassing van de code door gerichte communicatie en de instelling van een tuchtrechtcollege.

Tuchtrecht

De veiligheid en de harmonieuze ontwikkeling van kinderen en de kwaliteit van pedagogisch medewerkers behoeven zelfreinigend vermogen van de sector. Wie de ontwikkelingen in het vak niet bijhoudt, wie zich niet conform professionele normen gedraagt of wie de beroepscode niet naleeft, mag niet langer in de sector werken en wordt geschrapt uit het beroepsregister. Een besluit daartoe dient zorgvuldig genomen te worden door een tuchtrechtcollege. PPINK ziet tuchtrecht als de sluitsteen van een kwaliteitsbeleid in de sector. Op termijn dient een tuchtrechtcollege toe te zien op de kwaliteit van de pedagogisch medewerkers.

Professionele genegenheid

Kinderen zijn kwetsbaar. Ze dienen op te groeien in een veilige omgeving. Dat betekent ook: geborgenheid en genegenheid bieden. De behoefte van ieder kind is daarin weer anders. Voor de pedagogisch medewerker als mede-opvoeder maar ook voor haar/zijn omgeving is het lastig om de soms dunne grens te bewaken tussen professionele genegenheid en overschrijdend gedrag. Dat vergt op de groep voortdurende alertheid, elkaar durven aanspreken, groepstraining, maar ook protocollen die de werkgever toepast in geval van klachten of signalen. De pedagogisch medewerker mag erop vertrouwen dat de werkgever bescherming biedt. PPINK is voorstander van het ontwerpen van een toolkit met basisregels hoe je met collega's en met kinderen omgaat. Hoe geef je aandacht en en bied je genegenheid aan kinderen? Waar liggen de grenzen? Hoe kun je alert zijn op mogelijk overschrijdend gedrag? De toolkit zoals die in Engeland is ontwikkeld, kan hierbij ter inspiratie dienen. PPINK blijft dit vraagstuk in de beroepsgroep onder de aandacht brengen.

Vertrouwenspersonen

Pedagogisch professionals hebben behoefte aan een klankbord in ethische kwesties. Dat kan hun eigen functioneren betreffen, dat van collega's, leidinggevenden of ouders. Klankborden met een vertrouwd persoon uit de eigen omgeving kan helpen. Een professionele vertrouwenspersoon kan echter goede diensten bewijzen. Grotere organisaties hebben zo'n vertrouwenspersoon in dienst; bij kleinere organisaties of eenpitters is dat niet het geval. Overigens kan ook bij grotere organisaties behoefte zijn aan een vertrouwenspersoon van buiten de organisatie.

PPINK bevordert voor elke pedagogisch medewerker de toegang tot een vertrouwenspersoon door samen met de Landelijke Vereniging voor Vertrouwenspersonen een netwerk van vertrouwenspersonen aan te bieden. In de ideale situatie zou een intakegesprek gratis moeten zijn, het vervolg zou gefinancierd moeten worden door de branche of door de werkgever via de cao tot financiering te verplichten.

Wet IKK

De Wet IKK is voortgekomen uit een initiatief van het partijoverleg in de sector, al wil dit niet zeggen dat de wet een 100%-vertaling daarvan is. De wet bevat een complex aan voorschriften en maatregelen om de kwaliteit in de kinderopvang te bevorderen. De praktische uitwerking levert de nodige knelpunten op.

PPINK houdt bij haar leden de vinger aan de pols over het IKK. We monitoren de maatregelen en houden regelmatig peilingen binnen de achterban. De resultaten nemen we mee in gesprekken met partners. Belangrijke toetssteen blijft of een voorschrift of maatregel op de werkvloer toepasbaar, werkbaar en effectief is.

MANNEN

Mannen in de kinderopvang

Mannen en opvoeding horen bij elkaar. Kinderen zijn er in hun ontwikkeling bij gebaat zich te kunnen spiegelen aan vrouwen én mannen. Toch telt de kinderopvang maar 4,5% mannen waarvan de helft niet op een groep werkt en de andere helft meestal met oudere kinderen. Die cultuur wordt maar moeilijk doorbroken vanwege negatieve gedachten en gevoelens bij ouders en collega's.

PPINK is pleitbezorger van gemengde teams, ook in de dagopvang. Een man op de groep moet normaal zijn, voor ouders en voor collega's. De angst voor seksueel misbruik is vrijwel altijd onterecht, maar mannen verkeren daardoor voortdurend in een kwetsbare positie. Werkgevers én collega's zullen voor een veilige werkomgeving moeten zorgen. PPINK bevordert dit door tussen collega's ervaringen en good practices uit te wisselen, vragen te beantwoorden en onduidelijkheden weg te nemen.

FUNCTIEDIFFERENTIATIE

Samen op de werkvloer

Er zijn pedagogisch medewerkers op mbo3-, mbo4-, hbo- en wo-niveau. Ieder hebben zij hun eigen kwaliteiten en samen kunnen zij optimale kwaliteit leveren aan kinderen. De kinderopvang is niet per se gebaat bij steeds hogere opleidingseisen aan pedagogisch medewerkers. Juist in de mix van medewerkers zit de meerwaarde. De kinderopvang kent feitelijk een perfecte match met ouders; 70% van de ouders heeft mbo3-niveau, evenals 70% van de pm'ers. PPINK is van mening dat er aandacht moet zijn voor het fenomeen functiedifferentiatie. Een zorgvuldige teamsamenstelling van pedagogisch medewerkers met divers opleidingsniveau. Zeker gelet op de arbeidsmarktkrapte is het van belang om mbo3'ers te blijven boeien en binden.

Pedagogisch coach/beleidsmedewerker

De pedagogisch coach of beleidsmedewerker is een nieuwe functie, die gepositioneerd is op hbo-niveau. Hoe deze functie zich ontwikkelt en nestelt in de branche moet blijken. Niet iedere kinderopvangorganisatie kan zich een eigen coach of beleidsmedewerker permitteren (twee derde van de branche bestaat uit eenpitters). Mogelijk ontstaan er nieuwe dienstverlenende organisaties zoals er bijvoorbeeld ook schoolbegeleidingsdiensten bestaan.

PPINK bepleit de functie van pedagogisch coach als doorgroeimogelijkheid voor pedagogisch medewerkers. Een brede ervaring en competenties zijn belangrijker dan een hbo-diploma. Wel dient een coach een gespecialiseerde opleiding of specifieke combinatie van scholing te hebben. PPINK bevordert de accreditatie van opleidingen en inzicht in de geboden kwaliteit.

BSO

De buitenschoolse opvang heeft een eigen karakter. Daar waar de opvang van 0-4-jarigen vooral gericht is op verzorging gedurende een groot deel van de dag, dient buitenschoolse opvang aan te sluiten op de interesse van kinderen en op het moment dat ze ervoor open staan. Dat vergt kennis en flexibiliteit, mede omdat de BSO een korte tijdsspanne kent, de variatie in leeftijden veel groter is en de nadruk van het werk niet zozeer is gericht op 'doen' als op het aanvoelen van kinderen (bijvoorbeeld het kunnen omgaan met 'moeilijke' kinderen).

PPINK pleit voor de ontwikkeling van de BSO als een eigenstandige specialisatie in de kinderopvang. De ervaring van BSO-medewerkers dient te worden benut voor de ontwikkeling van deze specialisatie.

PPINK
Tt. Vasumweg 44
1033 SC Amsterdam
www.ppink.nl
T 030-7740642
E info@ppink.nl

© PPINK, Amsterdam, 2018.

Dit is een uitgave van Pedagogisch Professionals in Kinderopvang. Het kopiëren of overnemen van teksten uit deze uitgave is toegestaan, mits met bronvermelding.